

GAZETA

MAZILILOR ȘI RĂZEȘILOR

BUCOVINENI.

Apare de două ori pe lună.

Abonamentul în țară:		Abonamentul în România și străinătate:	
Pe an	6 cor.—	Pe an	7 lei.—
Pe șese luni	3 cor.—	Pe șese luni	4 lei.—
Un număr 25 bani.			

Redacția și Administrația: Cernăuți, Str. Francisc 42.

Di baron Bleyleben și Mihalcea.

O vorbă românească zice: bate șeaua ca să înțeleagă iapa! Am făcut și noi așa, când am vorbit de tratarea Românilor — am zice turcească, dacă Turcii în privința aceasta nu ar fi mai liberali — pe terenul școlar, zicând că unii beamteri își fac de cop cu protecția Rutenilor, și asuprirea elementului românesc; și am făcut așa când nedreptățile comise la alegeri le-am pus pe sama comisarilor. Astăzi însă vedem, că acest fel de protestare nu ajută nimic, că acei cari ar trebui să facă dreptate și rânduială nu se urnesc din loc și-și bat joc pare-că de străduințele Românilor. Vedem că trebuie să zicem deadreptul cine e de vină și cine trebuie tras la răspundere. Beamterii se feresc să facă dela sine ceva ce nu ar fi după voia celui mai mare al lor, și deaceea, dacă vedem că în urma plângerilor noastre răul nu se îndreaptă, trebuie să presupunem că nedreptățile ce le suferim sunt aprobate de acel ce ar trebui să le înlătore și corespund intențiilor lui. Aceasta e logica lucrurilor și a faptelor, precum tot logică ar fi și o concluzie cam neplăcută: peștele dela cap se împute....

Iată cazul din Mihalcea. Se scrie în gazete, se prezintă la guvern memorande și proteste, deputațiuni bat drumul până la Măria Sa (adecă d. baron Bleyleben), și afacerea rămâne tot baltă. Aproape 150 de gospodari au declarat înaintea unor comisii, că cer pentru copiii lor școală românească, dar aceasta pentru d. baron

Bleyleben se pare că nu înseamnă nimic. După câteva luni de așteptare se zice, că lucrurile trebuie să rămâie așa cum au fost, iar d. prezident nu are altă grijă decât să caute cine e de vină, că Români vreau să rămâie Români! Ar lipsi încă să aducă pe un psihiatru să cerceteze dacă oamenii, când au cerut școală românească, nu au fost nebuni!

Dar, să dăm gluma la o parte și să întrebăm pe d. prezident: cum se poate cere dela unii oameni cari, plătind bir pentru susținerea școlii și plata învățătorilor, cer un drept al lor, ca ei să-și trimată copiii acolo unde nu li-i voia! Ei sunt obligați a trimite copiii la școală, nime însă nu-i poate sili să îngăduie ca copiii lor să învețe carte într'o limbă (limba ruteană) de care ei nu vreau să știe, fiindu-le străină. Este prevenirea aceasta inexplicabilă față de Ruteni o slăbiciune a d-lui prezident — personală, de dragul lui Coco Wassilko sau un sistem dictat dela centru? Și prin ce să se explice prigonirea autohtonilor de dragul veneticilor? Trimit oare Români mai puțini flăcăi sub armele împărăției sau suntem noi mai puțin patrioți? Și merită Rutenii preferință pentru aceea, că lătesc în popor idei despre un apropiat viitor cu un „împărat ucrain“ al lor? Poftescă cinstitul guvern să se informeze prin agenți secreți prin satele de peste Prut despre propaganda ucraină importată din Galiția, și va înțelege ce fel de „buni patrioți“ protejează!...

Sfârșim, apelând de ultima dată, până a porni o acțiune generală a tuturor celor nedreptățiți, îndeosebi a Răzeșilor ale căror școli și cursuri particulare de limba română se bucură de o atenție deosebită din partea acelor ce pot dicta pedepse, apelând zic la simțul de datorie a d-lui prezident față de chemarea ce-i impune, cea mai strictă imparțialitate, să ne facă dreptate și să deie în fine Mihălcenilor ceea ce cer de peste 14 ani încoace.

Activitatea învățătorilor ruteni.

De când s'au deschis cele câteva cursuri sau școale particulare românești în satele răzeșești și în vre-o două sate țărănești din districtul Storojinețului și al Vașcăuțului, turbă Rusnecii de ciudă și lucrează cu toate mijloacele pentru a zădărnici lucrul nostru. Pe de o parte cearcă să momescă poporul pe partea lor făgăduindu-i câte 'n stele și 'n lună, pe de altă parte reclamă sprijinul căpitanilor districtuali aducând contra Românilor și școalelor ro-

mânești tot felul de denunțări, minciuni și clevetiri pentru a porni goana funcționarilor de administrație contra noastră. Deci pe de o parte se lucră cu minciuni și clevetiri și cu sprijinul administrației, pe de altă parte cu adevăr, bunăvoință și dor de carte românească. Învățătorii ruteni cred și ei că trebuie să-și împlinească o datorință asmuțând copiii dela școala lor contra celor dela școala românească. Dăm aici câteva exemple de goană sălbatică contra învățătorilor noștri și contra școalelor românești.

La Hliboca trebuie învățătorul să îmble înarmat ca să nu se poată apropia de dânsul slugile rusnece înălmite pentru a-l bate. La Comărești aruncă Rusneicii din tufiș cu pietre asupra învățătorului Stratulat când acesta merge dela o școală la alta. Și oamenii sunt de altfel pacinici și nu ar face lucrul acesta unui om care nu li este vinovat cu nimica, dar ei o fac la îndemnul învățătorului Gagea, care pune la cale flăcăi ca să se anine de capul lui Stratulat zicându-li: „Nouă nu ne trebuie român aice ca să învețe copiii românește, dați-i bătaie“. Alt povățuitor rusneac e învățătorul Tcaciuc din Tisovăț. Acesta îndeamnă pe copiii dela școala sa să poreclească pe cei dela cursul român strigând în urma lor „moi țehane“, ba îi trimite chiar asupra învățătorului Stratulat să strige în urma lui și să-l poreclească. Plângerile lui Stratulat la jandarmeria din Comărești nu sunt ascultate, cunoscută fiind ținuta jandarmilor încă de pe timpul catastrofei și al recensământului. Ei stau în serviciul Rusneicilor și asupresc pe Români la orice prilej.

Agitatorul principal al Rusneicilor din Comărești e însă cantorul bisericesc Albota. Acesta îmblă dela casă la casă și sfătuește pe gospodari să scoată copiii lor din cursul român și să-i bage la școala ruteană. Pe oamenii ce țin la limba românească și nu vreau să-l asculte, îi supără și îi batjocurește. Când vine cursul român la biserică, cantorul în loc să-și păzească psaltirea se vără printre copiii noștri și-i cheamă la școala ruteană făgăduindu-li jucării și alte nimicuri. Întrebăm: Oare fondul religionar românesc îi dă salar lui Albota ca să facă slujbă de agitator politic al Rusneicilor?

La Costești e și mai rău. Acolo nu numai că copiii de școală ai lui Sorocean, învățător superior al Rusneicilor, batjocuresc și poreclesc pe cei dela școala românească, dar ei aruncă cu pietre în copiii noștri chiar înaintea școlii lor și în fața superiorului care sta odată pe pragul ușii și privea cu vădită plăcere cât de bine știu copiii săi a arunca cu bulgări și cu pietre în „volohi“. Ba în ziua de 4 Octomvrie, zi patriotică în care toate școalele se duc

la biserică, puteau copiii dela școala românească în Costești abia să steie în biserică, pișcați și ghionțiți fiind de copii dela școala ruteană. Și că ei n'au făcut-o din capul lor se poate înțelege de acolo, că chiar învățătorita Ivanovici singură a dat un ghiont în biserică unui copil dela școala românească, care a vărsat lacrimi amare în lăcașul dumnezeesc. — După liturghie a început o ade-vărată goană cu bulgări și batjocuri în urma copiilor noștri pe stradă, cari căutau să scape care încotro să nu fie loviți.

Din exemplele aceste putem vedea în ce lumină se presintă activitatea învățătorilor ruteni și ce influență exercită ei aspra poporului. În loc să crească pe copiii de școală ca să fie mai buni, ei îi strică și îi demoralizează prin îndemnurile lor și îi lasă din școală mai răi decum i-au luat în samă. Ni s'au plâns mai mulți răzeși, că școlari din clasa a doua și a treia ruteană nu știu nici a face cruce, necum să învețe ceva mai mult. Și în loc să deie pildă bună poporului și să-l îndrumeze pe cale bună și cinstită, ei îl îndeamnă să lovească cu parul asupra altor oameni. Aferim ce învățători!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Volintirii.

(Urmare)

În ziua căpitulării, adică 18 Iuliu 1809 se încheia după o luptă cruntă între oștile împărătești și Franțuji la Znaim în Moravia deși cu pierderi mari pentru Austria un armistițiu până la 12 August al aceluși an. Fiind și Rușii întrați în Galiția, organizarea și complectarea Volintirilor se continua. După un raport al majorului Kuks către generalul locotenente de marșal câmpestru contele Merweldt cu datul Cernăuți 26 August, fiecare escadroană de Arnăuți și de Vânători avea să consteie din 206 oameni, între carii 1) un căpitan, 2) un al doilea căpitan, 3) doi supralocotenenți, 4) doi sublocotenenți, 5) doi sergenți (strajămeșter), 6) un trâmbiș, 7) un fierar, 8) doisprezece corporali, 9) un furier (Fourierschütz), 10) 178 de gregari, 11) 5 gregari pentru servit privat. Cele 2 batalioane de pedestrime (Frei Bataillons) a căror formare abia se începuse, consta fiecare din șasă companii, dintre cari fiecare avea: 1) un căpitan, 2) un supralocotenent, 3) un șeflocotenent, 4) un stegar (Fähnrich), 5) doi sergenți, 6) 12 corporali, 7) un furier (Fourierschütz), 8) 2 tambori, 9) 12 fruntași (Gefreiter), 10) doi fauri de

lemn (dulghieri), 11) 162 de ostași gregari, 12) trei ostași pentru serviciu, la un loc așadară o companie avea 600 de oameni. Două batalioane cu 12 companii, se cuprindeau deci din 2400 de inși. În raportul acesta se vorbește numai de 5 escadroane de călărimă, căci a doua escadroană de Vânători încă nu era formată sau cel puțin completată și organizată. Cumcă însă au fost șase escadroane de călăreți, se demonstrează din raportul adus mai jos, făcut către împăratul. După aceste deci numărul total al Volintirilor atât călări cât și pedestri în stare completă au fost de 3696. Tot în privința aceasta observează generalul Colloredo într'o propunere din Pesta din 5 Sept. 1809 făcută către împăratul, cumcă la înființarea Arnăuților bucovineni pentru statul ostașilor s'au luat ca model statul husarilor, iară la pedestrimă al batalioanelor de graniță.

Care au fost activitatea trupelor acestor de Volintiri, la câte și la cari lupte anume au luat parte, ce servicii deosebite au făcut Volintirii Împăratului și statului, în special n'am aflat. Se poate că în privința aceasta actele arhivii c. r. de resbel privitoare la purtarea resbelului în Galiția răsăriteană ar fi de mare interes. Dacă însă nu s'ar afla, căci puterea resbelului, luptele crunte și înverșunate ce le-au purtat Austria pentru existența sa, nu s'au întâmplat în Galiția. În țara aceasta n'au fost alta, decât o luptă defensivă cu câteva ciocniri fără multă importanță. E lesne cu putință, că multe, poate și toate însemnările privitoare la luptele întâmplate în Galiția ca multe altele să fie pierdute. Este însă de ajuns, ceea ce în actele păstrate se zice despre virtuțile patriotice și militare ale Bucovinenilor în genere și a Volintirilor sau Arnăuților în special. Așa încheindu-se în urmă cu mari sacrificii și pierderi în 15 Octomvrie 1809 cu Franția pacea dela Viena, contele Ugarte într'un raport d'to Pesta 16 Oct. 1809 către contele Colloredo, iată ce zice: Cumcă nobilimea Bucovinei totdeauna au avut voință și au fost gata la susținerea sigurității din lăuntru și din afară, cu atât mai puțin se poate trage la îndoială, cu cât ea în anii 1778 și 1779 au format un corp anumit de pândaci (Häscher), careau fost cunoscut sub numele de Poturi (poteră) sau Poturaschi (poterași), cu care s'au pus margini lotrilor (hoților) ce s'au fost înmulțit atât de tare; afară de aceea au luat parte activă la corpul de Arnăuți, a cărui formare la sbucnirea resbelului turcesc în anul 1788 o dispuse ducele Iosias de Coburg și-l puse pe căpitanul de atunci Baeddius de Scharberg să-l comandeze. După aceste îl propune pe căpitanul Calmuțchi spre decorare zicând: La propunerea care mi-ai făcut-o Escelefța Ta (Colloredo) în

9 al lunei acesteia Nr. 4563, ca adecă pentru Mihai Calmuțchi, care au format o escadroană de Arnăuți nobili și are scopul să o înmulțească până la o diviziune, ar fi de mijlocit dela Majestatea Sa împărășirea Crucii mici a ordinului Leopoldin, mă alătur cu atât mai fără preget, cu cât bunul sau străbunul lui la scăparea Vienei sub regele polon Ioan Sobieski au escelat într'atâta, încât pentru aceasta a căpătat indigenatul republicei Polone.

Se mai fac propuneri pentru recunoașterea și a acelor bărbați, cari deși bătrâni, totuși întrară la Arnăuți și așa dădură un exemplu atât de frumos tineretului de a apuca armele întru servițiul împăratului și apărarea țării. Propunerea suna, ca bărbații aceștia vrednici să fie eliberați de bir. Documentul acesta interesant mai cuprinde și acea înștiințare surprinzătoare, până acum neamintită și neștiută de nimeni, că locuitorii țării acesteia acum în anul 1788 făcură împărăției asemenea servicii ca în anul 1809, formând cete de Arnăuți pentru paza graniței în contra Turcilor. Cât de poteri, de aceste au făcut ei nu numai atunci, ci și de alte mai multe ori în timpuri mai târzie. (Va urma).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Petriceanca.

E un sat în districtul Siretelui în vecinătatea satului Camenca. Se deosebește prin aceea, că încă n'are școală, pecând aproape toate satele au cel puțin o școală, dacă nu două sau trei. Și să nu se creadă că locuitorii din Petriceanca nu sunt dornici de școală, da, ei au cerut-o de repețite ori, de șese ani tot cer școală și încă n'a fost ascultată cererea lor. Odată se miluise forurile școlare și-au trimis comisari la fața locului, spre cercetare. S'a constatat motivată cererea locuitorilor și, spre bucuria lor, s'a luat chiar hotărârea a se înființa o școală — școală ruteană, însă care locuitorii n'au vrut să o primească. Ei cer școală românească dar guvernul nu vra nici să-i audă, școală ruscă ar căpăta îndată, românească defel. Eată încă un exemplu de sprijinirea Rutenilor pe terenul școlar și de asuprirea elementului românesc decâtă cărmuire. Și apoi e mirare, dacă poporul a pornit o acțiune de a-și deschide singur școale românești, luând adese asupra sa mari cheltuieli și aducând jertfe de tot felul,

numai să aibă școala ce o dorește el și nu ceea ce voește guvernul să-i octroeze.

Și-au încercat oamenii din Petriceanca norocul pretutindeni, s'au adresat la deputați români, la inspectorul de țară, care a fost singur odată la fața locului, dar înzădar nu e chip a storce dela guvern o școală românească pentru Petriceanca.

Acum nu li rămâne alta bieților săteni, decât să-și deschidă măcar o școală privată și credem că acuma guvernul nu va căuta să li oprească și aceasta. In scopul înființării unei școale private a ținut „Școala Română“ din Cernăuți Duminică în 22 Octombrie o adunare la Petriceanca.

„Din partea comitetului societății au participat dl prof. Alexandru Buga și Iancu Cuparencu. Adunarea a avut loc în localitățile d-lui Isidor cav. de Mănescul, mare proprietar în Petriceanca, care este inițiatorul adunării. Au participat din împrejurime: administratorul parohial dl Mihai Corduș, superiorul Nicoară cantorul Șindelar din Camenca, din Hliboca dl Procopie Horăbeț și conducătorul școlei românești Forgaci. După vorbirile delegaților „Școalei Române“ a primit poporațiunea din Petriceanca cu mare entuziasm propunerea, ca să se înființeze în loc o școală privată pentru învățarea limbei românești. Intreaga comună și-a înscris copiii la școala românească, care se va deschide în curând. Puterea didactică o plătește „Școala Română“, de local și celelalte trebuincioase se vor îngriji gospodarii din Petriceanca singuri în frunte cu vrednicul român Vasile Sidoriac. Deci într'un ceas bun și Dumnezeu să li ajute!

Document.

Din poronca măriei sale luminatului domn stăpânul nostru. Io Constandin Nicolae voevoda la vălet 7250 (= 1742).

Au venit de față la giudecată înaintea noastră răzeșii de Becești, anume Vasili Brăescul feciorul lui Ilie Brăescul nepotul lui Ion Pisoschii, strănepotul lui Simeon Barbovschii și Constantin Brahă și Toader Brahă feciorii lui Ghiorghită Brahă nepoții lui Pănteleiu Barbovschii și popa Vasilie ce s-au răspunsu nepot de față lui Antioh, strănepot lui Dumitru Barbovschii, jeluindusă ei măriei sale lui vodă că fiește carele dintre dănsii sar fi întinzând

a stăpâni într'acel ceas mai mult decât i-ar fi părțile lui trăgând Brăescul a stăpâni într'acel sat giumătate de sat, Costantin Brahă cu frate său Toader Brahă iarăș trag a stăpâni giumătate dintr'acel sat ; popa Vasilie iară trage să stăpâniască doă părți și zice că părțile lui sânt părți mari și fiind pricinile celia de gâlceavă ne-lipsite dintre dânșii carele să trag de câțiva ani și au avut și câteva giudecăți pela divanuri și tot au rămas neodihniți pentru care acum fiind orânduți din poronca gd. (gospod.) la noi ca să le luăm sama. Statut-am de li-am luat sama foarte pe amănuntul căutându-li-să toate scrisorile a tuturor cini ce au arătat înaintea noastră și li s-au ascultat toate și celi din gură cini ce au avut să răspundă și pe cât s-au înțales scrisorile lor și precum au dat samă ei din gură : S-au adevărit că giumătate din acel sat de Becești au fost alui Dragan Barbovschii ficiorul lui Eremiia Barbovschii, iar din ceia giumătăti de sat — giumătăti au fost alui Teodosie Mitropolitul fratele lui Dragan Barbovschii. Și Teodosie mitropolitul parte sa au dat o danie nepoților săi de frate, ficiorilor lui Drăgan Barbovschii, anume lui Pănteleiu moșul lui Costantin Brah și alui Toader Brah și lui Isac pre carele îl moștenescu Brăjeștii acești Costantin și Toader zicând c'au schimbat cu altă parte din Zamostia și lui Simion strămoșului Brăescului și lui Dumitru din carele sau răspunsu popa Vasilie și alui Coste acuruiab parte iar au fost rămas la Dumitru, iar a patra parte dintr'acel sat au fost a Anușcăi care dau samă cau fost sora cu Drăgan și cu Teodosie mitropolitul.

Deci noi așe am socotit de s-au făcut acel sat Beceștii opt părți din carele trei părți s-au dat lui Vasile Brăescul, ficiorul lui Ilie Brăescul, ce i s-au ales din ispisoc acele și alte scrisori vechi parte strămoșului lui Simion și cu cinci părți dipe Anușca carea s-au împărțit în șesă părți după zapisă ce s-au affat la mâna lui Costantin Brah iar li s-au dat trei părți ce li s-au ales dipe doi moși alor d ipe Pănteleiu și dipe Isac, pe scrisoari ce-au la mâna lor și cu a șasa parte din Anușca giumătate de partea Chiroae iar doă părți alui Dumitru Barbovschii și alui Coste Barbovschii să le stăpânească popa Vasilie cu niamul ci i s-a afla din Dumitru Barbovschii pe cari părți s-au affat și scrisori vechi la mâna popii lui Vasilie și alte scrisori mai noă și cu această socotială a noastră cu toții s'au primit cumcă le iaste cu dreptate și-au rămas mulțemiți fără numai Costantin Brah și Toader Brah au zis că au prepus că n-ar fi drepte cumpărăturile pe aceli părți ceau arătat Vasilie Brăescul, zapise a strămoșului său lui Simion Barbovschii ceau cumpărat din Anușca : zicând c'ar fi zapise viclene și cu meșterșug

și cerșind voe să între și ei într'aceli părți s-au cercat zapisele și s-au aflat drepte cumpărături și încredințate zapise cu iscălituri a boeri și întărite cu ispisoace domnești și fără de nici o pricină de meșterșug și pentru aceia nu li s-au dat voe să între Brăjeștii într'acele cumpărături din Anușca ca să le stăpâniască Brăescul după dresă ce are, iar pentru prepusul ce au Brăjeștii li s-au dat voe să facă Brăescului carte de blăstăm și sau priimit și ei cu această giudecată, și au rămas să stăpâniască într'acel sat trei părți Brăjeștii — tră părți Vasilie Brăescul, doă părți popa Vasilie după cum arată mai sus și cine cât va stăpâni în câmp pe atâta săstăpâniască și 'n pădure și 'n săliște și 'n hăleșteele vechi cu iazuri și 'n vadurile vechi de moară și fiește carele să-ș margă la vatra moșilor săi iar pentru iazuri noă cine și-a fi făcut să urmeze a stăpâni după cum arată la o carti gd. (domnească) a măriei sale lui Grigorie Vodă ce sau aflat la mâna lui Toader Brahă.

Aceasta facem știre.

Din Iaș Iunie 15, văleat 7250 (= 1742).

BCU Cluj / **Dela țară.** Library Cluj

Din Jadova.

Duminică în 8 Octomvrie a avut loc în Jadova pentru prima dată o adunare și o petrecere a societății „Mazililor și Răzeșilor bucovineni“. Din partea societății au participat d-nii Dr. Cupărencu, Ioan Drafta și Ioan de Popescu. Reprezentanții societății au fost primiți la gara din Jadova de d. Ioan cav. de Goian, mare proprietar și primar în Jadova și de mai mulți răzeși în frunte cu d. Vasile Marcu. După o primire splendidă în casa d-lui Goian, au fost petrecuți oaspeții din Cernăuți la localul petrecerii, unde a avut loc și adunarea în localitățile d-lui Nicolai Mintici, frumos împodobite de răzeșii din loc.

Vicepreședintele societății a fost primit de familia Marcu în numele răzeșilor cu pâne și sare. Adunarea a deschis-o d. Ioan cav. de Goian cu un apel călduros la adresa Mazililor și Răzeșilor din Jadova, și cu o mulțămită specială către reprezentanții societății, cari n'au cruțat timpul și sănătatea și s'au prezentat în comună pentru a deștepta și pe răzeșii din satul acesta. Ne-a impresionat adânc, când primarul comunei, ca persoana cea mai

autoritativă și ca reprezentant al unei familii vechi și nobile din Bucovina, li vorbea răzeșilor în limba românească și rusească, că ei sunt români, cu toate că nu cunosc limba, că datoria lor e să ție la limbă și legea străbună, și că el (Goian) li va sta mână de ajutor la înființarea unei școli românești. Dl Cupărencu mulțamește d-lui Goian pentru salutul călduros, binevențează pe Mazilii și Răzeșii din Jadova, și deputațiunile răzășești din Comărești, Banila-moldovenească, Broscăuți, Căbești, Costești, Voloca pe Cereșuș și în special pe marele proprietar d. George cav. de Flondor, pe d. parohi Procopovici, Șcraba, pe d-nii Arcadie Vihnan, inginer M. Șcraba, G. Manilici, T. Tcaciuc și Mitrofanovici. Urmează apoi un raport amănunțit despre activitatea comitetului din partea d-lor Drafta și Popescul. — S'a încins apoi o horă, începută de d. Goian cu d-na Flondor și de d. dr. Cupărencu cu d-na Goian. A fost mare însuflețire și animație care a durat până în zori de zi. E pentru noi o satisfacție mare, că s'au trezit și răzeșii din Jadova. Mai îmbucurător e faptul, că răzeșii au înaintat o cerere consiliului comunal din Jadova și consiliului școlar districtual, în care cer, înființarea unei școli filiale cu limba de instrucție românească pe baza emisului consiliului școlar de țară din 17 Iulie a. c. considerând împrejurarea, că în Polonia dinși Jadova care până azi n'au nici indigenatul în comună, sunt pe cale să capete o școală filială, credem, că atât mai mult se cuvine Mazililor și Răzeșilor autohtoni școala cerută.

Aducem mulțămitele noastre d-lui Ioan cav. de Goian și Vasile Marcu pentru osteneala ce au avut cu prilejul petrecerii. — La petrecere au oferit suprasolviri următorii domni: G. cav. de Flondor 20c or., I. cav. de Goian 10 cor., M. Șcraba inginer 10 cor., Eusebie Procopovici paroh 10 cor., V. Marcu funcționar 10 cor., A. Vihnan 5 cor., G. Manilici 5 cor., T. Șcraba paroh 4 cor., T. Tcaciuc 3 cor., I. Drafta 2 cor., Abit. Goian 2 cor., S. Bohateret 2 cor., Engel 2 cor.

Din Banila-moldovenească.

Duminică în 24 Sept. a. c. a aranjat „Soc. Mazililor și Răzeșilor“ o mare petrecere populară în localitățile însoțirii (Prăvălia românească) din loc. Cu trenul de amiazăzi au sosit din Cernăuți d. inginer Iancu Popescul ca delegat al „Societății Mazililor și Răzeșilor“ cu mai mulți studenți univ., reprezentanți ai societăților academice „Junimea“ și „România Jună“ din Viena și cu mai mulți

oaspeți din districtul Storojinețului întâmpinați fiind la gară de un public numărös în cea mai mare parte răzeși în frunte cu harnicul naționalist d. primar Eudoxiu cav. de Ursachi, de învățătorii d-nii Alecu de Dașchevici, Iancu de Cracalia, Zaharie Leșan și absolventul de liceu d. Iulian de Cracalia precum și mai mulți călăreți cu steaguri treicolore din partea Arcașilor din loc. Dela gară oaspeții sunt conduși cu muzică până la „Villa Ursachi“ unde se pregătise o primire splendidă de cătră d-na Vilhelmina de Ursachi, a cărei amabilitate și dragoste pentru totul ce e românesc o distinge și o face o membră aleasă și foarte meritoasă a societății românești. D-ei conduce cu un zel neobosit ca prezidentă „Filiala Soc. Damelor rom.“ din loc. Sala localităților pentru petrecere era împodobită cu steaguri treicolore și la înțrare fâlfăia un steag mare în ciuda veneticilor galițieni.

La 3 ore deschise d. Popescul petrecerea cu o cuvântare miezoasă scoțând în relief scopul și activitatea „societății“, îndemnând ca fiecare să-și deie copiii la școala românească și îmbiând pe răzeși să trăiască în frăție și bună înțelegere păstrându-și limba și legea că numai astfel vor putea ajunge la putere și la mărire. Discursul fu urmat de aplauze frenetice din partea celor prezenți. Se întonează cântecul „Hora unirii“ și d. Popescul cu d-na Ursachi deschid dansul; într'o clipă se încinge o horă la o sută de părechi; în pauze se execută mai multe cântece naționale din partea studențimii.

Seara a sosit o telegramă dela deputatul nostru d. dr. C. Isoșopescul-Grecul, care cere scuză că nu poate participa la petrecere. Dr. Iancu cav. de Cupărencu n'a putut lua parte din cauza examenelor de bacalaureat la liceul III. Au mai sosit seara reprezentanții societăților academice „Bucovina“ și „Moldova“ și ofițerii d-nii dela Renotière cav. de Kriegsfeld și Nicu cav. de Goian. Petrecerea a durat până la 5 ore dem.

Venitul curat care e destinat pentru sprijinirea elevilor sărmani din loc s'a urcat la suma de 110 cor. 52 bani, la care au binevoit a suprasolvi următoarele persoane: d. Eudoxiu cav. de Ursachi 20 cor., soc. acad. „Junimea“ 5 cor., soc. academice „Bucovina“ și „Moldova“ 5 cor., d. M. Gottesmann 5 cor., d. Leon de Baloșescul 4 cor., Ioachim Pătraș protopresviter, fam. Goian și fam. Cracalia câte 3 cor., d-nii: Victor Sachnovici ing., I. Popescul, cond. școl. de Cracalia, I. Leșan, inv. Petrea Dolinschi, secr. com. Const. Zugrav și Ștefănică Borșan câte 2 cor., d-șoara

Berciu, d-nii Eugen Braha, Paul Chariton, Grigorie Borșan, Isidor Moscaliuc câte 1 cor. — Tuturor sprijinitorilor li se exprimă pe calea aceasta mulțămitele cele mai sincere.

Cu prilejul acesta trebuie să atingem o chestie neplăcută. E vorba de reprezentanții societăților studentești așa numite „conservative“, cari la petrecerea aceasta, ar fi dorit, nu știu din ce motive, să provoace un scandal. Societățile aceste ar trebui să deie membrilor săi, îndeosebi celor ce se duc ca reprezentanți la țară, învățături cum au să se poarte ca să nu compromită cinstea lor. Îndeosebi aducem la cunoștința lor, că un membru s'a purtat în mod de tot neacademic față de două domnișoare care s'au văzut silite a se plânge comitetului aranjator despre purtarea acestui domn.

Monumentul Impărătesei Elisaveta.

Duminică în 15 Octomvre, a avut loc în Cernăuți o serbare rară și care a îndreptat atențiunea tuturor, a cetățenilor fără deosebire de naționalitate și confesiune asupra unui moment solemn, unindu-i într'un sentiment de fiască supunere și loialitate către Inalta Casă Impărătească. În grădinița din fața palatului guvernial, a fost desvălit în acea zi memorabilă monumentul grațioasei Impărătese Elisaveta, care, prin moartea ei tragică de acun 13 ani, par'că s'a apropiat și mai mult de inimele supușilor săi.

Serbarea a avut o strălucire deosebită prin prezența unui ilustru oaspe, Alteța Sa Imperială archiducele Leopold Salvator, care a fost însărcinat de Impăratul de a reprezenta pe Maiestatea Sa la acest act solemn. În fața reprezentanților tuturor autorităților și a tineretului școlar, cortinele ce încunjurau statuia de bronz au căzut, iar capela regimentului 41 a intonat imnul poporal, ascultat de cei ce au participat la serbare și de tot publicul adunat jur împrejur, cu capetele descoperite.

Maiestatea Sa Regele Carol al României și Principele moștenitor au transmis prin o delegațiune specială, compusă de domni Negruzzi, căpitanul gardei regale și Greceanu, fost ministru, cununi, cari au fost depuse la picioarele monumentului. Cununi cu panglici, pe cari erau scrise cuvinte de dedicație și de venerare a memoriei Impărătesei au fost depuse și de o mulțime de corporațiuni și societăți, între cari multe românești.

Cu prilejul acesta, în fața monumentului, Alteța Sa Imperială Archiducele a decorat cu ordinul Francisco-Iosefin pe artistul, d.

profesor Zl am al dela școala reală gr.-or., a cărui operă este statuia.... Ideea de a se rădica monumentul acesta a fost inițiată de corpul veteranilor, care a și colectat sumele necesare pentru realizarea ei.

Astfel Cernăuțul a ajuns a păstra în cuprinsul său un semn de iubire către Casa împărătească, a țării Bucovinei, și s'a înfrumusețat totodată cu o operă de artă, de care cetățenii săi pot fi mândri.

Economie.

Importul de ouă în Engiltera. Consulatul general al Austriei în Londra dă un raport despre comerțul și importul ouălor în Engiltera, din care aflăm, că Engiltera a importat în anul 1910. din alte țări în total 2.201 296,440 ouă. Cele mai multe ouă sau trimis la Engiltera din Rusia. Din Austro-Ungaria sau trimis 164.414,520 ouă.

Exportul de ouă din Austria s'a făcut în parte considerabilă și prin însoțiri economice și comerciale.

Insoțirile săsești sistem Raiffeisen ale sașilor din Transilvania. În 9 Octomvrie a c s'a ținut adunarea generală a băncilor raiffeiseniene săsești din Transilvania. Centrala însoțirilor săsești, cu sediul în Sibiiu a avut în anul 1910 în total 220 însoțiri ca membre. Împrumuturi sau dat la însoțiri 10¹/₂ milioane cor. profitul curat la 141,112 cor.

Părtașiile membrilor fac la olaltă 322,435 cor. Reservele 866,263 cor.

Centrala băncilor raiffeiseniene săsești din Sibiiu să poate numi cu drept cuvânt o Centrală de model, având în vedere că poporul săsesc în Ardeal nu este mai mare ca acela al poporului român din Bucovina.

Știri mărunte.

Numire. Profesorul Constantin Procopovici din Suceava a fost numit director la acelaș institut.

— Dl Isidor Stefanelli, secretar la procuratura de finanțe, a fost numit consilier.

Cununie. Dl teol. abs. Titus cav. de Tudan își sârbează în 12 c. cununia sa cu dșoara Gribovschi.

Examen. Dl teol. abs. Titus cav. de Tudan a trecut cu succes foarte bun al II-lea examen de stat.

Cazuri de moarte. În 10 Octomvrie a răpăusat Constantin cav. de Baloșescul, mare proprietar din Comărești; În 16 Oct. Leon cav. de Goian, fost procuror în Suceava; În 17 Oct. George Isopescul, căpitan și fratele deputatului Isopescul-Grecul.

„Academia ortodoxă“. Teologii români vor aranja în 19 Noemvrie st. n. a. c. în Sirete o serată literar-musical-declamatorică împreună cu dans, a cărei venit curat e menit pentru sprijinirea internatului de băieți din loc. Fiind Siretele eminent periclitat, onor. p. t. public din district precum și din celelalte districte e rugat să sprijinească această întreprindere cu scop național. Învițările se vor expeda săptămâna viitoare.

Intr. acad. rom. „Bucovina“. Alegerea șarjelor din 24 Oct. a. c. pe sem. LXIV, a dat următorul rezultat: cand. în drept Silviu Zugrav, senior (x); stud. în drept Constantin Berculeanu, consenior (xx) și subsenior (xxx); stud. în fil. Ștefan Cantemir, Vulpan (Vx).

„Bucovina“ și „Moldova“. Întrunirile academice române „Bucovina“ și „Moldova“ au onoarea a invita pe calea aceasta pe onoratele familii, cari participă la întreprinderile sus numitelor întruniri, la sindrofia, care va afla loc în ziua de sf. Dimitrie (8 Noemvrie a. c.) în sala otelului Central. Începutul la oarele 8½ seara. Învițări speciale nu se trimit. Întrarea 3 coroane de persoană. — Comerșul de deschidere va avea loc în 4 Noemvrie în sala otelului Central.

O întrebare către consiliul școlar de țară. Am dori să știm din ce motive fu respinsă petiția d-lui Isidor Mănescul de a-i încuviința fiului său să repeteze o clasă la gimnasiul al III-lea de stat, pe când în aceeaș vreme la acelaș institut și sub aceeaș condiții li s-au încuviințat repetarea unor ovrei, Schloß și un altul. Poate ovreii au la gimnasiul așa zis românesc preferință față de copiii noștri? Dorim s'o știm pentru orientare! Și dacă d. director Wolf a putut să primească la gimnasiul nemțesc pe elevul Mănescul, de ce i s'a refuzat primirea la gimnasiul românesc?

Oficerii în rezervă să vor prezenta la raportul general în 4 Noemvre c. în sala de gimnastică a căsărmii regimentului 41; ulterior se vor putea prezenta la 15 Noemvre în biroul comandei districtuale Nr. 41. Raportul general pentru cadeții resp. aspiranții de cadeți în rezervă va avea loc în 7, raportul ulterior în 17 ale lunii, în localurile amintite mai sus. Începutul totdeauna la oarele 9 demineța.

Comitetul „Soc. Maz. și Răz. buc.“. Invită pe membrii săi la o ședință pe Duminică în 5 c. la oarele 3 p. m. în localitățile „Soc. pentru cultură“.

Intrunirea socială a „Soc. Școala Rom“. din Cernăuți anunțată pe 22 Octomvrie are loc în 11 c. la oarele 8 $\frac{1}{2}$ în pajura neagră.

Adunări. „Soc. Mazililor și Răzeșilor bucov.“ va ținea o adunare generală estraordinară în 12 c. la Mușenița; iar în 21 c. în Banila moldovenească. La aceste adunări va participa cu siguranță pe lângă alți domni și vicepreședintele soc. I. Cuparencu.

Petreceri. „Soc. Maz. și Răz. buc.“ aranjează o petrecere poporală în 19 c. în Carapciu pe Cermuș în localitățile dlui Vasile cav. de Zopa; iar în 21 c. o petrecere poporală în Banila mold. în „Otelul Prăvăliei“.

Întruniri sociale. Sâmbătă în 22 Octomvrie st. n. a avut loc în Palatul Național o întrunire socială în onoarea d-lui Panaitescu, director la școala de Arte și meserii în București, care s'a trudit anume la Cernăuți pentru a lua parte la sfințirea Internatului meseriașilor români. Inițiatorul întrunirii, d. Dim. Bucevski, președintele societății meseriașilor români, a salutat într'un discurs potrivit pe oaspele bucureștean. Au urmat și alte orațiuni, cari au culminat în însemnătatea înființării unui internat pentru meseriași.

Petrecere poporală. Corpul didactic din Igești aranjează Marți în 7 Noemvrie o petrecere cu danț și cântări în localitățile școlii primare din loc. Venitul e destinat pentru sprijinirea copiilor sărmani din loc. Începutul la 8 ore seara. Întrarea 2 cor. de persoană, 1 cor de persoană în familie. Onoratul public e rugat pe această cale la participare număroasă. Suprasolviri se primesc cu mulțumită și se vor publica în gazetă. — Marți seara vor aștepta trăsuri la halta din Igești pentru oaspeții cari sosesc cu trenul.

Liceul III de stat. Ne pare bine să înregistrăm știrea, că publicul bucovinean fără deosebire de naționalitate și confesiune prepară o mare adunare pe Marți 12 Noemvrie la oarele 11 în sala „Armoniei“, la care se vor discuta ubicațiunile mizerabile dela liceul III, la care elevii și profesorii își expun viața. Vom desvăli și uneltirile unor persoane de autoritate, cari și-au dat consimțământul ca zidirea edificiului să înceapă abia în anul 1916.

Examenle de capacitate în terminul de toamnă încep la 9 Noemvrie la Școala Normală.

Adunare poporală. Duminică în 29 Octombrie a. c. a avut loc o adunare generală extraordinară a societății „Mazililor și Răzeșilor bucovineni“ în comuna Costești, care a avut un succes strălucit. Vom reveni mai pe larg.

Mulțămită publică. În schimb pentru broșura mea tradusă din limba română „die Rache des Nour“ de M. Sadoveanu, am mai primit pentru zidirea casei naționale în Mahala daruri încă dela următoarele p. t. persoane: d. director gimn. T. Bujor 2 cor., d. cantor catedral A. Brăteanu 2 cor., d. exarh din Corovia M. Dolinschi 1 cor., d. exarh din Gurahumorului A. Gribovici 2 cor., d. propr. din Broscăuți G. Giurămie 2 cor., d. coop. din Cuciurmare I. Grigorovici 2 cor., d. coop. din Vatra-Dornei E. Prelipcean 2 cor., d. paroh din Poiana-Stampi N. Siretean 2 cor., d. exarh din Calinești I. Stefaniuc 2 cor., d. inv. din Voloca D. Svecică 2 cor., d. exarh din Cernăuți Dr. Ip. Tarnavski 2 cor., d. capelan milit. din Liov I. Tomoiagă 5 cor., d. superior din C.-Câmpului I. Vitencu 2 cor., d. păr. V. cav. de Volcinski din Banila-mold. 1 cor., d. exarh din Mihaiea Z. Voronca 5 coroane.

Pentru aceste daruri exprim în numele comunei Mahala mulțămitele cele mai profunde și apelez și la toate celelalte p. t. persoane, cari au primit broșura numită, ca să binevoiască a contribui oferte cât de minimale pentru scopul nimit. — Mahala, în 27 Oct. 1911.

Victor Zaharovschi, exarh și paroh.

A apărut volumul de poezii a dlui Rotică în ediția a doua. (Edit. „Școala română“ Câmpulung). Felicităm pe poetul nostru din inimă cu prilejul acesta. E un semn bun că aici în Bucovina, după un timp scurt, un volum de poezii poate apărea în ediție nouă: e un semn bun pentru publicul cetitor, mai ales însă o dovadă despre valoarea publicației dlui Rotică. Volumul e în parte refăcut și conține unele poezii ce nu se află în ediția întâia. Se recomandă deci cu căldură tuturor iubitorilor de literatură.

Știre ultimă.

Caz de moarte. În ultimul moment, a sosit vestea tristă despre încetarea din viață a marelui proprietar și fruntașului român MODEST cav. de GRIGORCEA, întâmplată la Berlin. Această veste ne umple de mâhnire adâncă, căci în persoana defunctului Românii bucovineni au pierdut pe unul din cei mai de samă conducători ai lor, pe unul din aceia, cari fără sgomot și reclamă sunt naționaliști desinteresați și totdeauna gata a ajuta cu sfatul și fapta. Odihnească în pace și fie-i memoria eternă!